

Т. Р. МАТЁҚУБОВА

# ҒАФУР ҒУЛОМ БАДИИЯТИ

ТОШКЕНТ-2006

Т. Р. Матёкубова. Ғафур Ғулом бадиияти. (масъул муҳ.  
У. Норматов. - Т., «Fan va texnologiya», 2006.-160 б.).

Ушбу монографияда XX аср ўзбек адабиётининг етук намоёндаси, академик шоир, носир ва олим Ғофур Ғулом ижодий феномени ғофурғуломшунослик тарихи билан узвий боғлиқ тарзда, янгича тамойиллар асосида таҳлил ва тадқиқ этилади.

Монография адабиётшунослар, олий ўқув юртларининг бакалаврият ва магистратура босқичи талабалари, аспирант ва тадқиқотчилар, шунингдек, адабиёт ихлосмандларига мўлжалланган.

**Масъул муҳаррир:** Филология фанлари доктори,  
профессор У. Норматов

**Тақризчилар:** Академик Бахтиёр Назаров,  
филология фанлари номзоди  
Л.Тошмуҳамедова

Монография Ўзбекистон Миллий университети Ўзбек филологияси факультети Илмий Кенгашнинг 2006 йил 8-апрелдаги йиғилиши қарорига мувофиқ нашрга тавсия этилди.

|                                                                            |          |
|----------------------------------------------------------------------------|----------|
| <b>К И Р И Ш</b>                                                           | <b>3</b> |
| <b>Биринчи боб:</b>                                                        |          |
| <b>ПОЭТИК ҒОЯ ИФОДАСИДА МИЛЛИЙ РУҲ</b>                                     |          |
| 1.1. Халқона оҳанглар жилоси .....                                         | 12       |
| 1.2. Экспрессив восита ва ижодкор маҳорати .....                           | 15       |
| 1.3. Ғафур Ғулом ва Шарқ адабиёти .....                                    | 18       |
| 1.4. Санъат тожининг гавҳари .....                                         | 22       |
| 1.5. Муқимий ва Ғафур Ғулом .....                                          | 24       |
| <b>Иккинчи боб:</b>                                                        |          |
| <b>ПОЭТИК ТАЛҚИНДА МЕЪЁР</b>                                               |          |
| 2.1. Лексик такрор – стилистик фигура сифатида ...                         | 30       |
| 2.2. Ғафур Ғулом шеъриятида мумтоз қофия .....                             | 34       |
| 2.3. Шоирнинг тафаккур уфқлари .....                                       | 39       |
| <b>Учинчи боб:</b>                                                         |          |
| <b>ҒАФУР ҒУЛОМ НАСРИ ПОЭТИК ЖОЗИБАСИ</b>                                   |          |
| 3.1. Ҳикоячиликда пейзажнинг бадиий-эстетик функцияси .....                | 44       |
| 3.2. Эпик баён ва лирик ифода услуби .....                                 | 49       |
| 3.3. Тасвир палитраси ранг-баранглиги .....                                | 53       |
| 3.4. «Кичик» қаҳрамоннинг «катта» дунёси .....                             | 56       |
| 3.5. Тўлиқ детерминизм ва реализм .....                                    | 58       |
| 3.6. Характерларнинг контраст тасвири .....                                | 60       |
| 3.7. Инсонпарварликка йўғрилган эстетик идеал ....                         | 62       |
| 3.8. Ижодий концепция ва тасвир мантиғи мутаносиблиги .....                | 64       |
| 3.9. Туйғуларнинг моҳир зарғари .....                                      | 67       |
| <b>Тўртинчи боб:</b>                                                       |          |
| <b>БАДИЙ ИЖОД ВА АДАБИЙ ТАЪСИР</b>                                         |          |
| 4.1. Ғафур Ғулом насри поэтикасига Абдулла Қодирий романлари таъсири ..... | 74       |
| 4.2. Кўнгил олами нақшланган сатрлар .....                                 | 79       |
| 4.3. Адабий таъсир ва ижодий индивидуаллик ....                            | 84       |
| 4.4. Марсиялардаги дил розлари .....                                       | 88       |
| <b>Бешинчи боб:</b>                                                        |          |
| <b>ДАВР АДАБИЙ ТАФАККУРИ ВА ҒАФУР ҒУЛОМ ЭСТЕТИКАСИ</b>                     |          |
| 5.1. Ғафур Ғулом сабоқлари .....                                           | 94       |
| 5.2. Ғафур Ғулом адабий мактублари .....                                   | 97       |
| 5.3. Шоирнинг таҳайюл дунёси .....                                         | 100      |
| 5.4. Бадиий-эстетик олам инкишофи .....                                    | 107      |
| <b>Олтинчи боб:</b>                                                        |          |
| <b>ИЖОДИЙ ФЕНОМЕН</b>                                                      |          |

|                                                    |     |
|----------------------------------------------------|-----|
| 6.1. Феноменал касбий хотира .....                 | 114 |
| 6.2. Кенг эрудицияли олим .....                    | 121 |
| 6.3. Психологик-биографик портрет имкониятлари ... | 127 |
| 6.4. Ўзлаштириш эстетикаси: ижодкор микрооламига   |     |
| Кечинмадошлик. ....                                | 134 |
| Хулоса                                             | 159 |

Муҳаррир: М. Тоқибоева  
 Тех. муҳаррир: А. Мовшинов  
 Муҳаррир: М. Хайитова

Босқини бажарди: элчилар 26.02.2006. Бичимчи 60454 1/16  
 Нарх таъин 10,0. Адаби 499. Буюртма № 61  
 «1-й ва 2-й технология» нашриёти, 700003, Тошкент ш.  
 Оқмаҳор 151. Илфотима № 34-06

**Матёкубова Тозагул Ражаповна**

**Фафур Фулом бадиияти**

Тошкент — «Fan va texnologiya» - 2006

Муҳаррир: М. Тожибоева  
Тех. муҳаррир: А. Мойдинов  
Мусахҳиҳ: М. Ҳайитова

Босишга руҳсат этилди 26.05.2006. Бичими 60x84 1/16.  
Нашр табоғи 10,0. Адади 499. Буюртма № 61.  
«Fan va texnologiya» нашриёти, 700003, Тошкент ш.,  
Олмазор, 171. Шартнома № 24-06.

«Fan va texnologiyalar Markazining bosmaxonasi» да чоп этилди.  
Тошкент ш., Олмазор 171.